

Xampany

Seguint la tradició —recent, és cert, però sembla que acceptada unànimement— comencem l'any brindant amb xampany: la majoria, amb xampany del país, de Sant Sadurní, de Peralada..., els més refinats, si la bossa hi arriba, amb xampany francès. Però no hem pas de fer distincions, que havíem convingut que l'Oficina Internacional de Denominacions d'Origen no se'ns ficarà pas a casa, amb la pretensió de censurar el nostre llenguatge.

Ja n'hem parlat més d'un cop, de les denominacions del xampany, però el confusionisme que s'ha produït amb la introducció de *cava* masculinitzat, ens indueix a tornar-hi. A veure si aprofitem bé la columna. Diccionari Fabra (acadèmic o oficial): *xampany*, «vi escumós elaborat a l'estil de Champagne». Us dels nostres escriptors: unànimement, sense vacil·lacions, *xampany*. En un article recent adduïem exemples de N. Oller, Sagarra, Pla (distingint entre xampany francès i xampany del país), «Sempronio». La llista es podria allargar fins a unes quantes dotzenes. Us popular, de la llengua viva (la llengua viva, tan sovint invocada!): *xampany*, amb la mateixa unanimitat que entre els escriptors. Què més volem? Sovint hom es complau a escalfar-nos el cap amb el divorci entre la llengua viva i la llengua normativa o literària: aquí no n'hi ha cap, de divorci, ni divorci ni separació legal, ni hi ha vacil·lacions, com en castellà («champagne», «champana» o «champán»?).

Vet aquí, però, que un dia, els xampanyers de Champagne ens toquen el voraviu amb impediments legals: com que el vostre xampany rutlla i conquereix molts mercats, d'ara endavant, legalment, no podreu dir-ne *xampany*. Els del sector contraataquen: si no en podem dir *xampany*, en direm *cava*. Tot siguit pel déu Comerç, repetim. Comercialment, si cal (un vistós anunci actual només diu la marca: bravo!), digueu-ne *cava*. Però n'han parlat tant, que molts s'ho han cregut, i hi ha fins i tot qui anomena així el xampany francès, explicant, que el líder polonès Walesa va brindar amb cava! I el nostre admirat Espinàs mateix, que no sembla pas acceptar això de *cava*, quan parla del xampany francès es creu obligat a dir-ne «champagne». Resumim, doncs: *xampany*, en llengua catalana és un nom que designa un vi elaborat segons un procediment especial, prescindint del seu origen geogràfic.

Albert Jané